

PLA D'ORGANITZACIÓ DE CENTRE PER ALTES TEMPERATURES - POCAT

Escola Santa Eulàlia - Les Roquetes

Aprovació: setembre 2023

ÍNDEX

PRESENTACIÓ

CONSIDERACIONS PRÈVIES

INICI

ADOPCIÓ MESURES ORGANITZATIVES

- Generals dels edificis educatius
- Generals de protecció, seguretat i benestar
- Generals als centres educatius
- Específiques als centres educatius

FINALITZACIÓ

AVALUACIÓ

ACTUACIONS EN CAS D'ESGOTAMENT PER CALOR O DE COP DE CALOR

COORDINACIÓ

DIFUSIÓ

PRESENTACIÓ

Darrerament, els episodis d'altres temperatures són un fenomen que es va repetint amb una certa freqüència en el nostre entorn mediterrani, que es podrien emmarcar en el conjunt de fenòmens complexos que s'agrupen sota el concepte de canvi climàtic.

Els centres del sistema educatiu català, com a establiments de pública concurrència, estan sotmesos a normes que volen salvaguardar la seguretat i la salut de totes les persones que els integren.

La cultura de la prevenció, com el millor sistema de seguretat, ha derivat que normes de l'àmbit de prevenció de riscos laborals, així com de protecció civil, identifiquin determinats riscos, entre els quals els vinculats als episodis d'altres temperatures.

És necessari considerar les importants repercussions d'aquests tipus de fenòmens sobre la comunitat educativa, posant especial atenció en l'alumnat menor de cinc anys i/o l'alumnat que presenti alguna malaltia crònica o discapacitat.

En aquest marc el Departament d'Educació ha elaborat *Guia d'actuació per a centres educatius en el marc d'altres temperatures*, amb la finalitat de donar a conèixer les pautes comunes d'accions per reduir l'impacte sobre la salut dels membres de la comunitat educativa a conseqüència d'episodis d'altres temperatures. Així mateix, la Guia inclou el conjunt de mesures organitzatives encaminades a neutralitzar o minimitzar les conseqüències d'aquests fenòmens.

Aquesta guia també presenta el *Pla d'organització de centre per altes temperatures (POCAT)*, i en detalla els continguts i els criteris aplicables. Es tracta d'un document que des del centre es considera oportú redactar, i que serveix per planificar i coordinar les actuacions de preparació i mitigació dels efectes de les adversitats climàtiques, a fi de reduir-ne els impactes.

Correspon a l'equip directiu seguir les indicacions de la Guia facilitada pel Departament d'Educació en cas d'altres temperatures i coordinar la redacció del POCAT, amb l'assessorament i l'acompanyament del personal coordinador de PRL del centre.

En la redacció del POCAT, s'estableix la informació següent:

- Les funcions que hauran de portar a terme el conjunt de persones usuàries del centre, així com el calendari per a l'aplicació.
- Mesures a adoptar i els procediments necessaris per preparar, iniciar i finalitzar el POCAT.

Així mateix, per part del centre es garanteix la coordinació de les actuacions a desenvolupar entre les persones i els mitjans materials disponibles, la seva publicació al web així com l'adequada coordinació amb els serveis externs que es consideri necessària.

CONSIDERACIONS PRÈVIES

Supervisió dels espais i instal·lacions del centre: per identificar els espais més frescos i amb millors condicions d'habitabilitat recollirem la temperatura de diferents espais del centre escolar, cinc dies en horaris diversos.

Espais de recollida de temperatura:

- Espais interns: biblioteca, espai I3, gimnàs, menjador, una aula de cada costat de cada ala (primer i segon pis).
- Espais externs: Pati I3, pati dels pins, zona moreres, grades del darrere, pistes (futbol, bàsquet i mataconills), zona ping pong, grades del davant, zona del davant i porxo.

Observacions recollides per part de les delegades i delegats de classe:

OBSERVACIÓ ZONES I ESPAIS +FRESCOS I +CALOROSOS

Estudi d'espais propis i propers

Aquest estudi es realitza seguint la [Taula de control](#) facilitada pel Departament.

Altres consideracions:

- Activitats que es fan a l'exterior i que es poden veure afectades: sortides a l'aire lliure, esbarjo, educació física, hort escolar i compostadora, menjador i extraescolars.
- Possibles formacions per al personal del centre sobre procediments a seguir i les bones pràctiques més adequades enfront les altes temperatures. Així com també informacions adreçades a les famílies i l'alumnat.
- Els models de comunicació han d'estar revisats i actualitzats per a la seva utilització immediata en cas que sigui necessari.

INICI

Període

L'inici del POCAT té caràcter estacional i amb caràcter general es podrà iniciar de l'1 de maig al 31 de juliol i de l'1 de setembre al 15 d'octubre, no obstant això, es podrà avançar o posposar en funció de les condicions meteorològiques d'altres temperatures o si així es determina.

Criteris per al l'inici

A partir de la predicció de l'Equip de Predicció i Vigilància del Servei Meteorològic de Catalunya (SMC), el Departament d'Educació comunicarà als centres educatius, mitjançant l'aplicació de missatgeria instantània Telegram, la previsió de temperatures de la zona climàtica corresponent a cada servei territorial quan es prevegi la superació dels llindars "calor escoles". (vegeu [l'annex 2](#) facilitat pel Departament).

- Llíndar activació mesures generals per incidència de desconfort tèrmic: 29°C (exterior)
- Llíndar d'activació dels avisos del PROCICAT per calor a la comarca del Garraf: 32.7°C (exterior)

A partir de la recepció de l'avís de PROCICAT, la direcció del centre educatiu, si ho considera oportú, iniciarà el seu POCAT. En cas que decideixi iniciar-lo, comunicarà a les famílies de l'alumnat les mesures organitzatives descrites en els apartats següents, que durà a terme mitjançant els següents comunicats: [INICI](#) / [FINALITZACIÓ](#).

ADOPCIÓ MESURES ORGANITZATIVES

Davant de situacions d'altres temperatures i amb l'objectiu de reforçar en aquestes circumstàncies una atenció adequada, la protecció i el benestar de tots els membres de la comunitat educativa, es podran adoptar les mesures següents, que es podran graduar o moderar en funció de l'evolució de les condicions climàtiques.

Les mesures organitzatives s'adoptaran sense alterar l'horari general del centre. L'alumnat restarà al centre atès pel professorat, fins que finalitzi la jornada lectiva.

Mesures generals dels edificis educatius

- Durant les hores de sol, sempre que sigui possible, abaixar les persianes de les finestres on el sol toca directament.

- Mantenir la ventilació natural creuada: La ventilació natural creuada és el resultat d'una diferència de pressió entre les diferents façanes d'un edifici a causa del vent o d'una diferència de temperatura. Té dos efectes: afavoreix la renovació d'aire viciat interior i facilita el procés natural de refrigeració per evaporació.
- Incrementar la ventilació natural i/o forçada durant la jornada laboral sempre que la temperatura interior sigui superior a la temperatura exterior.
- Quan les condicions de seguretat ho permetin, obrir les finestres del centre durant la nit per refrescar-lo. Si això no és possible, obrir-les a primera hora del matí.
- Quan sigui possible, reduir al mínim l'ús de la il·luminació elèctrica.
- En els espais exteriors utilitzar tant com sigui possible les zones d'ombra disponibles i, si no n'hi ha, evitar fer-hi activitats durant les hores de màxima insolació (de 12 a 16 h).
- Evitar també fer activitats en espais tancats amb temperatures molt altes (gimnasos, aules tancades, etc.).

Mesures generals de protecció, seguretat i benestar dels membres de la comunitat educativa

- A l'exterior, cal evitar estar al sol i és recomanable portar gorra o barret i un ventall.
- Aplicar les mesures de protecció solar. Posar-se crema solar 20 minuts abans d'anar al centre i regularment al llarg del dia. És aconsellable factor de protecció 30 o superior a les zones cutànies exposades al sol.
- Beure regularment aigua fresca (10-12 °C) encara que no es tingui set (un got cada 15 o 20 minuts). No esperar a tenir set per veure i oferir-ne amb freqüència a l'alumnat, especialment als infants més petits.

Mesures generals organitzatives als centres educatius

- Evitar, en la mesura que sigui possible, fer activitats als espais més calorosos, i si cal traslladar l'alumnat a altres espais o instal·lacions del centre educatiu que resultin més frescos o ombrejats per fer-les.
- A criteri de l'equip directiu, dins de l'horari lectiu ajustar les diferents activitats a les circumstàncies meteorològiques. Evitar fer les tasques de més activitat física a les hores més caloroses del dia i procurar fer-les en espais ombrejats o, si s'escau, suprimir-les.
- Reduir l'activitat física, sobretot a l'aire lliure durant la franja horària amb temperatures més altes (entre les 11 i les 16 hores). Planificar les tasques més pesades per a les hores de menys calor.

- Programar excursions i/o activitats en espais que disposin d'unes condicions climàtiques més favorables durant els dies de més calor.
- En la realització de les activitats, identificar i prestar especial atenció a les persones més vulnerables i als grups de risc: Persones amb discapacitats físiques o psíquiques i limitacions de mobilitat, persones amb malalties cròniques, dones embarassades i alumnes d'educació infantil.

Mesures específiques organitzatives als centres educatius

L'equip directiu haurà de gestionar les mesures que calgui aplicar segons la situació i que poden ser les que es detallen a continuació.

Activitats lectives

- Flexibilitzar la distribució horària i d'espais de les activitats amb la finalitat d'adaptar-se a les circumstàncies d'altres temperatures. Les següents mesures de flexibilització cal acordar-les prèviament i seran gestionades/supervisades per l'equip directiu.
 - Modificació de l'horari del matí: 9h primera sessió. L'esbarjo es realitzarà de 10.30 a 11h evitant les hores de més calor. A les 11h segona sessió i a les 11.45h tercera sessió. A les 11.45h es pot fer una breu aturada entre les sessions per a refrescar-se i beure aigua.
 - Activitats interiors: els grups que estan als espais més calorosos poden traslladar-se a altres zones del centre més fresques i ombrejades.
 - Sessions de Psicomotricitat i Educació Física: es poden mantenir les sessions de la primera franja horària (abans de l'esbarjo) i la resta es realitzaran al gimnàs amb finestres i portes obertes. Si tot i així es considera que no es pot fer l'activitat programada es tindran previstes activitats alternatives de menys intensitat o bé se suprimirà la sessió.
 - Ajornament de sortides o activitats exteriors per a altres dates posteriors de menys calor o bé suprimir-les. Preventivament, si és possible, cal planificar-les pels mesos de menys calor.
- Considerar justificades les faltes d'assistència motivades per les altes temperatures, sempre que hagin estat comunicades per la família de l'alumne o alumna.
- Permetre, a criteri de la direcció del centre, la sortida de l'alumnat a requeriment de les famílies, d'acord amb l'organització prèvia i els horaris de sortida que el centre estableixi a aquest efecte.

Activitats complementàries

- Revisar la programació i les condicions de realització de les activitats complementàries per, si cal, modificar-les o suprimir-les segons el criteri de protecció de tots els membres de la comunitat educativa.

- Les activitats que es realitzen a espais interiors (TEA, Ludisport, English i Robòtica) es mantenen i, si cal, es poden reubicar a zones més fresques del centre.
- Les activitats que es realitzen a espais exteriors (Multiesport i Handbol) es mantenen i es realitzaran al gimnàs en cas que estigui lliure o al porxo. Si tot i així es considera que no es pot fer l'activitat programada es tindran previstes activitats alternatives de menys intensitat i/o que es puguin realitzar en un espai alternatiu.
- En cas de calor extrema es valorarà la possibilitat de suspendre les extraescolars puntualment.

Serveis complementaris

- La prestació dels serveis complementaris d'acollida i de menjador escolar s'han de mantenir segons les condicions i els horaris establerts.
 - Acollida: Es realitza de 8 a 9h. Es la franja horària menys calorosa i previsiblement es poden fer servir els espais habituals. En cas de calor extrema se seguiran les mateixes indicacions que hi ha establertes per a les activitats lectives.
 - Menjador: Es faran servir els espais interiors acordats pels dies de pluja, evitant les zones exteriors. També s'oferirà a les famílies becades que ho desitgin el menú per a emportar-se'l i dinar a casa.

En cas que al centre hi hagi treballadors amb factors personals considerats de més risc davant la calor, segons definició del Ministeri de Sanitat, s'extremaran les mesures indicades. Per a més informació, es pot contactar amb la metgessa especialista en medicina del treball del SPRL.

FINALITZACIÓ

La direcció del centre, si s'escau, serà qui donarà per acabades les mesures organitzatives. El centre educatiu comunicarà a les famílies de l'alumnat la finalització que durà a terme mitjançant el model de comunicació establert a l'annex 4.

AVALUACIÓ del POCAT

Amb la finalitat de conèixer la utilitat del pla d'organització de centre i d'aquesta manera assegurar-ne l'eficàcia i l'operativitat en el seu context específic, es farà una avaluació de l'aplicació en funció dels resultats obtinguts un cop es doni per finalitzat el període d'aplicació.

Els principals aspectes que cal avaluar són:

- Valoració de l'actuació dels membres de la comunitat educativa i especialment del professorat en relació amb l'atenció a l'alumnat, en aquestes circumstàncies.
- Comprovació de l'eficàcia de les mesures organitzatives previstes.

- Grau d'idoneïtat de les instal·lacions i dels recursos utilitzats.
- Assistència alumnat durant el període d'aplicació.

ACTUACIONS EN CAS D'ESGOTAMENT PER CALOR O DE COP DE CALOR

L'esgotament per calor és un estadi previ al cop de calor, per la qual cosa cal reconèixer-lo a fi de prevenir una situació més greu. En els infants i joves, els símptomes inclouen sudoració excessiva, sensació de calor sufocant i de set intensa, sequedat a la boca, rampes musculars, esgotament, cansament o debilitat.

Davant d'aquests símptomes en un període de temperatures elevades, cal traslladar la persona afectada a un lloc més fresc i fer-li beure aigua (és important que l'aigua o els líquids utilitzats per refredar la persona no siguin gaire freds).

Els símptomes més freqüents d'un cop de calor inclouen, entre d'altres, un augment de la temperatura corporal superior a 40 °C; mal de cap; nàusees i vòmits; pell envermellida, calenta i sense suor; respiració i freqüència cardíaca accelerades, i alteracions de l'estat mental o del comportament, com ara confusió, irritabilitat o deliri.

En cas de cop de calor, a més de les mesures anteriors, cal avisar urgentment els serveis d'emergències (112).

Així mateix, podeu consultar a [l'annex 5](#) les actuacions en cas de primers auxilis per efectes de la calor.

COORDINACIÓ DEL POCAT

L'execució del POCAT es realitza segons el següent [organigrama](#) on hi ha els diferents agents i les seves actuacions.

DIFUSIÓ DEL POCAT

En data 1 de setembre 2023 es presenta el POCAT al Claustre i el 5 de setembre 2023 al Consell Escolar.

Queda a disposició de la Inspecció Educativa i la secció de PRL.

S'informa les famílies de la seva aprovació i queda a disposició de tota la comunitat educativa amb la seva publicació al blog de l'escola.